

Vooraf

Hieronder vindt u suggesties voor een kerstviering, aansluitend bij het kerstnummer van oecumenisch maandblad Open Deur van 2014, over Engelen. U vindt in deze suggesties dan ook citaten uit of verwijzingen naar verhalen, teksten of gedichten uit dit kerstnummer. Wij verwijzen dan naar het paginanummer.

Extra suggesties en toelichtingen staan tussen vierkante haken.

We wensen u veel inspiratie bij het componeren van uw eigen liturgie, passend bij de gewenste tijdsduur, en de aard en grootte van de groep.

Werk met beeld!

De afbeelding op pagina 9 van Open Deur Kerst 2014, een Ethiopische kerststal, kan een rol spelen: door deze te projecteren of op de voorkant van een programmaboekje te zetten. U kunt uiteraard zelf ook van tevoren veel oude en nieuwe, bekende en onbekende afbeeldingen van engelen verzamelen. Als het er heel veel zijn, kan dit zelfs een onderdeel van de viering worden. Motto: 'Kies je eigen engel.'

Ook kunt u de mensen die komen – als u weet wie dat zijn – tevoren vragen een afbeelding of andere uitdrukking van een engel mee te nemen. In de viering kunt u dan een moment inbouwen (bijvoorbeeld na het lezen van het grote verhaal, even over de helft) om die afbeeldingen aan elkaar te laten zien.

Engelen

Liturgie voor een kerstviering

Een Goede Engel is Nooit Weg (*Tuimeltekst*)

Muziek

Welkom

Inleidende tekst

We gaan het hebben over engelen. Zijn die nu echt of 'bij wijze van spreken'? Vroeger stelde men zich in elk geval bij engelen een hele wereld voor. Met namen en gezichten zoals Gabriël, Rafael, Michael, serafijnen, cherubijnen en natuurlijk de beschermengelen.

Volgens het oude verhaal dat we straks zullen lezen, waren ze er in de nacht dat het Kind werd geboren. Zichtbaar en muzikaal.

Anselm Grün schrijft in een van zijn boeken: 'We hoeven niet in engelen te geloven. (...)

Geloven kunnen we alleen maar in God. Maar door de verhalen over engelen begrijpen we wel beter wat genade is. En dat het leven een cadeau is. En wat lichtvoetig leven betekent. En ook helpen de engelen ons inzien waar je het vandaan haalt om dapper, beslist of gewoon eenvoudig te zijn. Luister maar naar wat er nog komt...'

Lied: Komt allen tezamen, couplet 1 t/m 4 (*Liedboek 477, Gezangen voor Liturgie 556*)

Komt allen tezamen,
jubelend van vreugde:
komt nu, o komt nu naar Betlehem!
Ziet nu de vorst der eng'len hier geboren.
Komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden die Koning.

De hemelse eng'len
riepen eens de herders
weg van de kudde naar 't schamel dak.
Spoeden ook wij ons met eerbied'ge schreden!
Komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden, die Koning.

Het licht van de Vader,
licht van den beginne,
zien wij omsluierd, verhuld in 't vlees:

goddelijk Kind, gewonden in de doeken!
Komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden die Koning.

O Kind, ons geboren,
liggend in de kribbe,
neem onze liefde in genade aan!
U, die ons liefhebt, U behoort ons harte!
Komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden die Koning.

Gebed

Mijn God

Telkens opnieuw
een zoektocht naar tekens van vrede
in een wereld
waar mensen honger hebben
worden mishandeld, worden verkacht

leer ons de weg te gaan
leer ons vrede brengen

Mijn God
nog eerder dan de tekens van vrede
gevoeld de adem van agressie
terwijl een andere ademtucht was beloofd

leer ons herkennen
leer ons de adem van de geest

Mijn God
onder ons
in de kiem een sprankje hoop
een glimlach, een streling,
zomaar tegen het lijf gelopen

leer ons verwonderen
leer ons verwachten

zo bidden wij
Heer ontferm U

Pieter Holtrop
Uit: 'Gij mijn God' (Meinema)

Klein verhaal: 'Hoop, warmte en zon'

[te vinden op pagina 4 van het kerstnummer 2014 van Open Deur]

Lied: Midden in de winternacht (*Liedboek 486, Gezangen voor Liturgie 497*)

Midden in de winternacht
ging de hemel open
die ons heil der wereld bracht,
antwoord op ons hopen.
Elke vogel zingt zijn lied,
herders waarom zingt gij niet?

Refrein:

Laat de citers slaan,
blaast de fluiten aan
Laat de bel, laat de trom,
laat de beltrom horen:
Christus is geboren.

Vrede was het overal,
wilde dieren kwamen
bij de schapen in de stal
en zij speelden samen.
Elke vogel zingt zijn lied
herders waarom speelt gij niet?

Refrein

Ondanks winter, sneeuw en ijs,
bloeien alle bomen,
want het aardse paradijs
is vannacht gekomen.
Elke vogel zingt zijn lied,
herders waarom danst gij niet?

Refrein

Ziet, reeds staat de morgenster
stralend in het duister,
want de dag is niet meer ver,
bode van de luister
die ons weldra op zal gaan.
Herders blaast uw fluiten aan:

Refrein:

Laat de bel bim-bam,
laat de trom, rom-rom
kere om, kere om,
laat de beltrom horen:
Christus is geboren!

Engelen van nu

[Om beurten (door verschillende stemmen) worden korte verhalen gelezen. Ga daarvoor naar pagina's 12 en 13 van het kerstnummer 2014 van Open Deur. Daar vindt u verhalen over Peter, over Karel, over Corry, van Rini en van Orionne – de beide laatste verhalen in de kaders rechts. Maak een keuze.]

Muzikaal intermezzo

[of Lied: Eer zij God in onze dagen (*Liedboek 487, Gezangen voor Liturgie 497*)

Eer zij God in onze dagen,
eer zij God in onze tijd.
Mensen van het welbehagen,
roep op aarde vrede uit.
Gloria in excelsis deo (2x).

Eer zij God die onze Vader
en die onze koning is.
Eer zij God die op de aarde
naar ons toe gekomen is.
Gloria in excelsis deo (2x).

Lam van God, Gij hebt gedragen
alle schuld tot elke prijs,
geef in onze levensdagen
peis en vreê, kyrieleis.
Gloria in excelsis deo (2x).

Evangelielezing: Lucas 2, vers 8-14

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt.' En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: 'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft.'

Uit: De Nieuwe Bijbelvertaling. © 2004/2007 Nederlands Bijbelgenootschap.

Lied: Hoor, de engelen zingen de eer (*Liedboek 481, Gezangen voor Liturgie 617*)

Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuw geboren Heer!
Vrede op aarde, 't is vervuld:
God verzoent der mensen schuld.
Voeg u, volken, in het koor,
dat weerklinkt de hemel door,
zing met algemene stem
voor het kind van Betlehem!
Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!

Hij, die heerst op 's hemels troon,
Here Christus, Vaders zoon,
wordt geboren uit een maagd
op de tijd die God behaagt.
Zonne der gerechtigheid,
woord dat vlees geworden zijt,
tussen alle mensen in,
in het menselijk gezin.
Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!

Lof aan U die eeuwig leeft
en op aarde vrede geeft,
Gij die ons geworden zijt
taal en teken in de tijd,
al uw glorie legt Gij af
ons tot redding uit het graf,
dat wij ongerept en rein
nieuwgeboren zouden zijn.
Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!

Verhaal: 'De engel uit de broodjeswinkel'

[Pagina 6 en 7 in het kerstnummer 2014 van Open Deur. Alternatief: 'Hemelse helpers uit datzelfde nummer, te vinden op pagina 10 en 11.]

Lied: Nu zijt wellekome (*Liedboek 476, Gezangen voor Liturgie 508*)

Nu zijt wellekome Jesu, lieve Heer,
Gij komt van alzo hoge, van alzo veer.
Nu zijt wellekome van de hoge hemel neer.
Hier al op dit aardrijk zijt Gij gezien nooit meer.
Kyrieleis.

Christe Kyrieleison, laat ons zingen blij,
daarmed' ook onze leisen beginnen vrij.
Jezus is geboren op de heilige kerstnacht
van een maged reine, die hoog moet zijn geacht.
Kyrieleis.

Herders op den velde hoorden een nieuw lied,
dat Jezus was geboren, zij wisten 't niet.
Gaat aan gene straten en gij zult Hem vinden klaar.
Beth'lem is de stede, daar is 't geschied voorwaar.
Kyrieleis.

Wijzen uit het Oosten uit zo verren land
zij zochten onze Here met offerand.
Ze offerden ootmoediglich mirr', wierook ende goud
te eren van dat kinde, dat alle ding behoudt.
Kyrieleis.

Gebeden:
Gebed op Kerst

Liefde
is het licht
waarmee Gij ons vandaag raakt,

liefde
een Woord met vleugels
van alzo hoge,
een Mens met erbarmen
ons zo nabij.

Liefde
als een goede tijding,
als een beter vaderland,
als onderdak voor mensen,

nergens
beter te lezen,
meer verstaanbaar gemaakt
dan in de geboren herderkoning.

Dat hij
voor ons en met ons
zal leven
in de gloria!

Sytze de Vries

Uit: 'De mens in het Kind. Gedachten en gedichten rond Kerst' (Meinema)

Samen bidden van het Onze Vader

[Alternatief: Lezen van de tekst op pagina 4 van het kerstnummer van Open Deur ('Wees gegroet, Maria'), te beginnen halverwege de middelste kolom, bij de ondertitel 'levenskracht' tot en met het einde – en daarna bidden:

Wees gegroet en het Onze Vader
Wees gegroet, Maria, vol van genade,
de Heer is met U,
gij zijt de gezegende onder de vrouwen,
en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, Moeder van God,
Bid voor ons, zondaars,
nu en in het uur van onze dood.
Amen.]

Lied: Ere zij God

Ere zij God,
in den hoge.
Vrede op aarde,
in de mensen een welbehagen.
Amen.

[Alternatief lied: **Zal er ooit een dag van vrede** (*Liedboek 462, Bijbels liedboek KBS*)

Zal er ooit een dag van vrede,
zal er ooit bevrijding zijn
voor wie worden doodgezwegen
levenslang gebroken zijn?

Zal er ooit een blijvend heden
vol van goede vrede zijn
waar geen pijn meer wordt geleden
en het leven nieuw zal zijn.

Zie de takken aan de bomen
waar het jonge groen ontluikt
tot een stralend nieuwe zomer
waar de vredesbloesem ruikt.

Zie de sterren aan de hemel,
waar het duister van de nacht
door hun schijnsel wordt verdreven
tot een nieuwe dag die lacht.

Zoals bomen mensen tonen
dat er kracht tot groeien is
zal de zoon der mensen komen
die de boom des levens is.

Zoals sterren mensen melden
dat geen nacht te donker is
zal een kind ons komen redden
dat het licht der wereld is.

Afsluiting en bij wijze van zegen: 'We zullen er zijn'

[gedicht van Johanna Kruit, pagina 7 van het kerstnummer 2014 van Open Deur]

Muziek, napraten, zingen....

Deze liturgiesuggesties zijn samengesteld door Aart Mak, pastor bij Kerk zonder Grenzen (van Radio Bloemendaal) en redactielid van *Open Deur*.

De liturgie hoort bij het kerstnummer van oecumenisch maandblad *Open Deur*, december 2014.

Losse nummers zijn te bestellen bij Boekencentrum Uitgevers,
e-mail: abonnementen@boekencentrum.nl, tel. 079-3628628.